

УДК 657

*Ольга Сарапіна, Тетяна Пінчук, Анна Петриченко***УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ В УМОВАХ
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(НА ПРИКЛАДІ СИСТЕМИ «ДЕБЕТ ПЛЮС»)***Ольга Сарапина, Татьяна Пинчук, Анна Петриченко***СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА В БЮДЖЕТНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ В
УСЛОВИЯХ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ (НА ПРИМЕРЕ СИСТЕМЫ «ДЕБЕТ ПЛЮС»)***Olga Sarapina, Tetyana Pinchuk, Anna Petrichenko***IMPROVEMENT OF ACCOUNTING IN BUDGETARY INSTITUTIONS
IN CONDITIONS OF USING THE MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES
(AS A CASE OF THE DEBATE PLUS SYSTEM)**

У статті вивчено особливості впровадження інформаційних систем у бюджетних установах та розробка пропозицій і висновків щодо напрямів подальшого вдосконалення. Автоматизація обліку дає можливість отримання швидкої та достовірної інформації. Застосування комп'ютерних технологій під час проведення контролю забезпечує економію часу на одноманітних прийомах порівняння інформації, що дозволяє зменшити обробку даних вручну, дає можливість зберігати та використовувати отримані дані. На внутрішньому ринку програмного забезпечення пропонується значна кількість бухгалтерських програм, але найбільш ефективним буде використання системи управління підприємством «ДЕБЕТ Плюс», бо вона є самодостатньою, розробленою в Україні, тому максимально пристосованою для роботи державних та бюджетних підприємств в умовах постійної зміни законодавчого поля.

Ключові слова: бюджетна установа; інформаційні системи; програма; конфігурація; система.

Бібл.: 5.

В статье изучены особенности внедрения информационных систем в бюджетных учреждениях и разработка предложений и выводов относительно направлений дальнейшего совершенствования. Автоматизации учета дает возможность получения быстрой и достоверной информации. Применение компьютерных технологий при проведении контроля обеспечивает экономию времени на одинаковых приемах сравнения информации, что позволяет уменьшить обработку данных вручную, дает возможность хранить и использовать полученные данные. На внутреннем рынке программного обеспечения предлагается значительное количество бухгалтерских программ, но наиболее эффективным будет использование системы управления предприятием «ДЕБЕТ Плюс», потому что она является самодостаточной, разработанной в Украине, поэтому максимально приспособленной для работы государственных и бюджетных предприятий в условиях постоянного изменения законодательного поля.

Ключевые слова: бюджетное учреждение; информационные системы; программа; конфигурация; система.

Библ.: 5.

The article deals with the peculiarities of the introduction of information systems in budget institutions and the development of proposals and conclusions regarding the directions of further improvement. Automation of accounting provides the opportunity to receive fast and reliable information. The use of computer technologies during the control provides time saving on the same methods of comparison of information, which allows to reduce manual processing of data, enables to store and use the obtained data. The domestic software market offers a large number of accounting programs, but the most effective use of the management system of the company "DEBET PLUS", because it is self-sufficient, developed in Ukraine, and therefore most adapted for the work of state and budget enterprises in the conditions of constant change of the legislative field.

Key words: budget institution; information systems; program; configuration system.

Bibl.: 5.

JEL Classification: M41

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку важливим чинником успішності не лише бюджетних установ, а й української економіки загалом є автоматизація бухгалтерського обліку, яка повинна забезпечувати процес управління точною й оперативною інформацією, однак, незважаючи на це, існує ще досить багато проблем при автоматизації діяльності бюджетних підприємств і їхніх облікових підрозділів. Так, майже в 15 % підприємств України бухгалтерський облік неавтоматизований взагалі або автоматизовані лише окремі його ділянки.

У зв'язку з цим роль і значення поліпшення обліку доходів і видатків бюджетних установ, складання звітності дозволить більш ефективно використовувати фінансові ресурси.

Автоматизації обліку дає можливість отримання швидкої та достовірної інформації. Застосування комп'ютерних технологій під час проведення контролю забезпечує економію часу на одноманітних прийомах порівняння інформації, що дозволяє зменшити

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

обробку даних вручну, дає можливість зберігати та використовувати отримані дані. Таким чином, необхідно вирішити питання пристосування сучасних систем які функціонують в обліку до вимог оперативності та достовірності надання інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему обґрунтування розвитку і впровадження інформаційних систем в бюджетних установах розглядали такі вчені-економісти, як А. М. Береза, Ф. Ф. Бутинець [1], Р. Т. Джога, М. Р. Лучко, І. І. Матієнко-Зубенко, Т. А. Писаревська, С. В. Свірко [2], Л. О. Терещенко, Т. В. Шахрайчук, П. Й. Атамас та інші. Проте це питання залишається недостатньо дослідженим. Підтвердженням цьому є той факт, що більшість малих бюджетних установ (особливо в сільській місцевості) продовжують використовувати традиційну ручну, або частково автоматизовану, форму ведення бухгалтерського обліку.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. В наш час без комп'ютерної техніки та програмного забезпечення не може діяти навіть найменше підприємство. У бухгалтерській діяльності особливо важливим є підвищення ефективності роботи, що обумовлює необхідність застосування програмного забезпечення для бухгалтерського обліку, впровадження яких підвищує оперативність обробки даних. Проблема оцінки можливостей і впровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку на сьогодні залишається досить актуальною, оскільки з їх впровадженням праця стає більш творчою, спрямованою на організацію та вдосконалення обліку.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є вивчення особливостей впровадження інформаційних систем у бюджетних установах та розробка пропозицій і висновків щодо напрямів подальшого вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. На відміну від меморіально-ордерної чи журнальної форми обліку, для автоматизованої форми ведення обліку не розроблені ніякі технічні та технологічні стандарти і нормативи. Тому чисельні програмні розробки не схожі одна на одну: як за представленням вихідних даних і вихідних форм, так і за принципами використання, способами настроювання і прив'язування бухгалтерських систем до облікової політики конкретних підприємств.

Однією з найбільш пристосованих до роботи вітчизняних підприємств та бюджетних установ в умовах постійної зміни законодавчого поля є система «ДЕБЕТ Плюс». Система «ДЕБЕТ Плюс» розроблена в Україні та є гідною заміною програм системи «1С» як для комерційних підприємств, так і для установ і організацій державного сектору.

Система «ДЕБЕТ Плюс» застосовує найсучасніші технології та системи доступу до бази даних. Ядро системи написано на Java. Інтерфейсна частина реалізована на JavaScript та XML. Система інтегрована з Microsoft Office та Open Office. Бізнеслогіка системи є відкритою та надає широкі можливості для розширення та нарощення можливостей системи [3].

Наразі для бюджетних установ і організацій система «ДЕБЕТ Плюс» пропонує чотири конфігурації:

- Конфігурація «Комплексний облік для організацій бюджетної сфери»;
- Конфігурація «Комплексний облік для ЦПМСД (центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги)»;
- Конфігурація «Комплексний облік для органів місцевого самоврядування»;
- Конфігурація «Комплексний облік для територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг)».

Конфігурація «Комплексний облік для бюджетних установ України» системи «ДЕБЕТ Плюс» призначена для організації бухгалтерського, фінансового та кадрового обліку установами та організаціями, що перебувають на державному фінансуванні. Це програма:

- для одержувачів коштів бюджету;
- для розпорядників та головних розпорядників коштів бюджету;
- для органів місцевого самоврядування;

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

- для інших бюджетних установ та організацій, що ведуть облік за планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженим наказом Міністерства фінансів України № 1203 від 31.12.2013 р.

Система «ДЕБЕТ Плюс» надає широкі можливості для ведення обліку в організаціях бюджетної сфери, оскільки являє собою потужний програмний комплекс, який складається з таких підсистем:

1. Облік матеріальних цінностей та складський облік.

Підсистема «Облік ТМЦ» призначена для автоматизації роботи бухгалтера-матеріаліста, а також комірників та матеріально-відповідальних осіб.

Відмінною особливістю системи «ДЕБЕТ Плюс» є глибоке опрацювання обліку руху товарно-матеріальних цінностей. Цінності медичного призначення (лікарські засоби, вироби медичного призначення тощо) обліковуються за номерами серій.

Облік запасів ведеться в кількісному та сумовому вимірах. Залишки цінностей обліковуються в розрізі підрозділів, матеріально-відповідальних осіб та рахунків обліку. Для цього необхідно внести всі залишки на початок періоду роботи з програмою.

Формуються такі звіти:

- обігово-сальдові відомості;
- відомість залишків;
- інвентаризаційні описи;
- картки складського обліку;
- різноманітні вибірки по оприбуткуванню, по переміщеннях, по вибуттю ТМЦ;
- матеріальні звіти матеріально-відповідальних осіб.

Окремо ведеться облік ПММ по автомобільному парку.

У програмі ведеться довідник автомобілів. Для кожного автомобіля заносяться норми списання палива. Норми заносяться на кілометри пробігу та на тонно-кілометри. На підставі занесених шляхових листів система автоматично розраховує кількість палива для списання за нормою.

2. Облік заробітної плати.

Передбачені такі види заробітної плати працівників:

- окладна форма оплати праці;
- годинна тарифна ставка;
- відрядна оплата праці (за нарядами);
- оплата праці водіїв за шляховими листами;
- оплата за трудовими угодами;
- оплата праці сумісників.

Система автоматично відслідковує суми заборгованості по виплаті нарахованої заробітної плати. Бухгалтерські проведення за результатами розрахунку заробітної плати формується автоматично. Розрахунок нарахувань та утримань проводиться у розрізі різних джерел фінансування (загальний та спеціальний фонди).

3. Облік касових операцій.

Підсистема «Облік касових операцій» передбачає можливість складання наступних документів:

- прибутковий касовий ордер;
- видатковий касовий ордер;
- авансовий звіт;
- платіжна відомість.

Формування звітів:

- сторінка касової книги;
- журнал реєстрації касових документів.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**4. Облік банківських операцій.**

Підсистема «Облік банківських операцій» передбачає можливість ведення первинних документів по банку, імпорт виписок із системи «Клієнт банк».

5. Облік основних засобів

Підсистема «Облік основних засобів» призначення для ведення актів приймання, інвентарних карток та актів ліквідації. Зберігається інформація про кожен основний засіб. Доступна історія внутрішніх переміщень, капітальних та поточних ремонтів, змін вартості ОЗ. Знос основних засобів нараховується відповідно до чинного вітчизняного законодавства [4].

6. Зведення бухгалтерського балансу.

Підсистема «Зведення бухгалтерського балансу» передбачає ведення меморіально-ордерної системи. Формуються оборотні відомості по всіх рахунках і аналітиці, виписки по будь-якому рахунку, меморіальні ордери, головна книга, обіговий, шаховий та звітний баланси підприємства. Розрахунок усіх документів може використовуватись за будь-який звітний період. Автоматизується закриття рахунків [5].

Програма дозволяє, зокрема, формувати такі форми звітності:

- меморіальні ордери;
- журнал-головна;
- картка аналітичного обліку касових видатків;
- картка аналітичного обліку фактичних видатків;
- обігово-сальдові відомості по рахунках тощо.

Система «ДЕБЕТ Плюс» розроблялася в Україні для України. Тому бухгалтерська програма максимально пристосована для роботи підприємств в умовах постійної зміни законодавства.

Висновки і пропозиції. Формування автоматизованої інформаційної системи, яка базується на рекомендованих принципах і позиціях, забезпечить оперативне вирішення завдань обліку, контролю та аналізу, сприятиме якісному контролю за формуванням доходів і видатків бюджетних установ, забезпеченню ефективності використання фінансування та економії грошових і матеріальних ресурсів. У кінцевому підсумку це забезпечить зростання обсягів і якості наданих бюджетними установами послуг.

На внутрішньому ринку програмного забезпечення пропонується значна кількість бухгалтерських програм, але найбільш ефективним буде використання системи управління підприємством «ДЕБЕТ Плюс», бо вона є самодостатньою, розробленою в Україні, тому максимально пристосованою для роботи державних та бюджетних підприємств в умовах постійної зміни законодавчого поля.

Список використаних джерел

1. *Бутинець Ф. Ф.* Бухгалтерський облік у бюджетних установах : навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець, Т. П. Остапчук, Н. А. Остап'юк. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 472 с.
2. *Свірко С. В.* Організація бухгалтерського обліку у бюджетних установах : навч. посіб. / С. В. Свірко. – К. : КНЕУ, 2006. – 380 с.
3. *Система управління підприємством «ДЕБЕТ Плюс»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.debet.kiev.ua>.
4. *Павелчак-Данилюк О.* Обґрунтування програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах / О. Павелчак-Данилюк // Вісник ТНТУ. – 2014. – Т. 73, № 1. – С. 209–218.
5. *Шквір В. Д.* Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. / В. Д. Шквір, А. Г. Завгородній, О. С. Височан. – К. : Знання, 2006. – 439 с.

References

1. Butynets, F.F., Ostapchuk, T.P., Ostapiuk, N.A. (2009). *Bukhhalterskyi oblik u biudzhethnykh ustanovakh [Accounting in budgetary institutions]*. Zhytomyr: PP "Ruta" (in Ukrainian).
2. Svirko, S.V. (2006). *Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku u biudzhethnykh ustanovakh [Organization of accounting in budgetary institutions]*. Kyiv: KNEU (in Ukrainian).
3. *Systema upravlinnia pidpriemstvom «DEBET Plus» [Enterprise management system "Debet Plus"]*. Retrieved from <http://www.debet.kiev.ua>.
4. Pavelchak-Danyliuk, O. (2014). Obgruntuvannia prohramnoho zabezpechennia dlia avtomatyzatsii bukhhalterskoho obliku na pidpriemstvakh [Justification of software for automation of accounting at enterprises]. *Visnyk TNTU – Bulletin of TNTU*, no. 1, vol. 73, pp. 209–218 (in Ukrainian).
5. Shkvir, V.D., Zavorodnii, A.H., Vysochan, O.S. (2006). *Informatsiini systemy i tekhnolohii v obliku [Information systems and technologies in accounting]*. Kyiv: Znannia (in Ukrainian).

Сарапіна Ольга Андріївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування, Херсонський національний технічний університет (Бериславське шосе, 24, м. Херсон, 73008, Україна).

Сарапіна Ольга Андреевна – доктор економічних наук, професор, заведуючий кафедрою учета, аудита и налогообложения, Херсонский национальный технический университет (Бериславское шоссе, 24, г. Херсон, 73008, Украина).

Sarapina Olga – Doctor of Economics, Professor, Head of Department of Accounting, Audit and Taxation, Kherson National Technical University (24 Beryslav highway, 73008 Kherson, Ukraine).

E-mail: oblik-kntu@ukr.net

Пінчук Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аудиту і оподаткування, Херсонський національний технічний університет (Бериславське шосе, 24, м. Херсон, 73008, Україна).

Пинчук Татьяна Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета, аудита и налогообложения, Херсонский национальный технический университет (Бериславское шоссе, 24, г. Херсон, 73008, Украина).

Pinchuk Tatyana – PhD in Economics, Associate Professor of Department of Accounting, Audit and Taxation, Kherson National Technical University (24 Beryslav highway, 73008 Kherson, Ukraine).

E-mail: tatyana_pinchuk@ukr.net

Петриченко Анна Вікторівна – магістр спеціальності «Облік і оподаткування», Херсонський національний технічний університет (Бериславське шосе, 24, м. Херсон, 73008, Україна).

Петриченко Анна Викторовна – магістр специальности «Учет и налогообложение», Херсонский национальный технический университет (Бериславское шоссе, 24 м. Херсон, 73008, Украина).

Petrichenko Anna – Master of specialty "Accounting and taxation", Kherson National Technical University (24 Beryslav highway, 73008 Kherson, Ukraine).

E-mail: nvor_cpmsd@ukr.net